

Cauza C-434/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

16 septembrie 2020

Instanța de trimitere:

Landgericht Frankfurt am Main (Germania)

Data deciziei de trimitere:

2 septembrie 2020

Apelantă-reclamantă:

flightright GmbH

Intimată-pârâtă:

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A.S.

[*omissis*]

Ordonanță

În litigiul dintre

flightright GmbH [*omissis*], Potsdam,

apelantă-reclamantă

[*omissis*]

împotriva

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A. S. [*omissis*], Antalya,

intimată-pârâtă

[*omissis*] [OR 2]

la data de 2 septembrie 2020, Secția a 24-a civilă a Landgericht Frankfurt am Main [Tribunalul Regional din Frankfurt am Main] [*omissis*]

a dispus:

Suspendă procedura.

Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarele întrebări preliminare cu privire la interpretarea dreptului Uniunii:

- 1) **Articolele 4 și 7 din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al [Parlamentului European și al] Consiliului din 11 februarie 2004 trebuie interpretate în sensul că o modificare a rezervării prin transferul pasagerului la un alt zbor, anterior, cu care pasagerul ajunge la destinația sa finală cu 10 ore și un minut înaintea orei de sosire prevăzute pentru zborul rezervat inițial constituie un caz de refuz la îmbarcare care dă dreptul la compensație?**
- 2) **În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, este necesar și în acest caz ca pasagerul – astfel cum impune, în principiu, articolul 3 alineatul (2) sau articolul 2 litera [j] din Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al [Parlamentului European și al] Consiliului din 11 februarie 2004 – să se prezinte pentru înregistrare sau îmbarcare, la ora indicată sau nu mai târziu de 45 de minute înaintea orei de plecare publicate a zborului rezervat inițial, pentru a fi aplicabil Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al [Parlamentului European și al] Consiliului din 11 februarie 2004, respectiv pentru a justifica un refuz la îmbarcare care dă dreptul la compensație, chiar dacă acest lucru nu mai era posibil *de facto* ca urmare a efectuării zborului alternativ anterior pentru care i s-a atribuit un loc? [OR 3]**

Motive

În temeiul subrogării, reclamanta invocă dreptul la compensație pentru refuzul la îmbarcare potrivit Regulamentului (CE) nr. 261/2004 (denumit în continuare „regulamentul”).

Cedenții dispuneau, ca parte a unui pachet de servicii turistice, de rezervări confirmate pentru un zbor din Frankfurt cu destinația Antalya pentru data de 18 aprilie 2019 (YQ141), care urma să fie operat de pârâtă, cu plecarea prevăzută la ora 18.40 și cu sosirea prevăzută în Antalya la ora 23.05. Cu o zi înainte de plecare, la 17 aprilie 2019, operatorul de turism i-a informat că le-ar fi fost atribuite locuri pentru un alt zbor (XQ143), anterior, cu plecarea prevăzută la ora 09.02 și cu sosirea prevăzută în Antalya la ora 13.04. Cedenții au și efectuat acest zbor. Cu zborul alternativ, cedenții au ajuns la destinația lor în Antalya la data de 18 aprilie 2019, încă de la ora 13.04, respectiv cu 10 ore și un minut înainte de ora de sosire prevăzută a zborului rezervat inițial.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2019, Amtsgericht Frankfurt [Tribunalul Districtual din Frankfurt] a respins acțiunea pentru motivul că nu ar exista o

anulare în sensul articolului 5 din regulamentul și nici o pretinsă întârziere prelungită la sosire. De asemenea, nu ar exista un caz de refuz la îmbarcare în sensul articolului 4 din regulamentul: pe de o parte, îmbarcarea nu ar fi fost refuzată în mod explicit cedentilor, întrucât – contrar articolului 3 alineatul (2) și articolului 2 litera (j) din regulamentul – aceștia nu s-ar fi prezentat pentru înregistrare sau îmbarcare, la ora indicată sau nu mai târziu de 45 de minute înaintea orei de plecare publicate a zborului rezervat inițial. În plus, cedentii nu ar fi trebuit să aștepte ca urmare a modificării rezervării, ci ar fi putut chiar să petreacă o jumătate de zi în plus la destinația de vacanță. Potrivit sensului și finalității regulamentului, compensația ar trebui acordată numai în ipoteza unei întârzieri la sosire, iar nu în cazul sosirii mai devreme decât fusese prevăzut.

Prin apelul său, reclamanta consideră, de asemenea, că transferul pe un alt zbor anterior ar constitui un caz de refuz la îmbarcare. **[OR 4]**

Admiterea apelului depinde în mod decisiv de aspectul dacă modificarea rezervării, împotriva voinței pasagerului, care a condus la o sosire la destinația finală anterioară în raport cu zborul rezervat inițial, constituie un refuz la îmbarcare.

Această chestiune nu a fost încă soluționată de Curte. Într-adevăr, în Hotărârea din 30 aprilie 2020 (cauza C-191/19), Curtea a statuat că, în cazul unei rezervări unice și al modificării rezervării, împotriva voinței pasagerului, a primului zbor prin atribuirea unui loc pentru un zbor ulterior, nu ar exista un drept la compensație atunci când, în pofida modificării rezervării pentru prima etapă a călătoriei, se ajunge la zborul de legătură pentru a doua etapă a călătoriei, astfel încât pasagerii ajung la destinația finală la „ora de sosire prevăzută”, fără întârziere. Chiar dacă modificarea rezervării unui zbor care compune transportul ar fi o sursă de neplăceri, acestea nu ar trebui totuși să fie considerate atât de „grave” și, prin urmare, de natură să dea naștere unei compensații în sensul regulamentului, atunci când pasagerul respectiv ajunge la destinația sa finală la „ora de sosire prevăzută”.

Această situație nu este însă comparabilă cu cea din speță. Pe de o parte, în speță, nu este vorba despre o rezervare unică a unor zboruri compuse. În special cedentii din prezenta cauză nu au ajuns la destinația lor finală la „ora de sosire prevăzută”, ci cu 10 ore și un minut înainte de ora de sosire prevăzută.

Din împrejurarea că, în cazul unei anulări despre care pasagerul a fost informat cu mai puțin de șapte zile înainte de ora de plecare prevăzută, drepturile la compensație sunt excluse în temeiul articolului 5 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) din regulamentul numai dacă pasagerului i s-a oferit o redirectionare care să îi permită să plece cel târziu cu o oră înainte de ora de plecare prevăzută și să ajungă la destinația sa finală în mai puțin de două ore după ora de sosire prevăzută, ar putea rezulta că și în cazul unei modificări a rezervării există drepturi la compensație atunci când zborul alternativ propus decolează cu mai mult de o oră înaintea zborului rezervat sau ajunge la destinația finală cu mai mult de o oră mai devreme.

În favoarea ipotezei unui refuz la îmbarcare care dă dreptul la compensație ar putea pleda, de asemenea, faptul că, deși, teoretic, un zbor anterior poate să conducă la o prelungire a șederii la destinația finală, acest lucru nu este în mod necesar dorit de pasager, de exemplu, pentru că zborul nu făcea parte dintr-o călătorie de vacanță sau pentru că sosirea mai devreme determină necesitatea unei nopți de cazare suplimentare contra cost la destinația finală ori pentru că **[OR 5]** sosirea are loc noaptea. Toate aceste neplăceri ar putea justifica o compensație.

În ipoteza în care o astfel de modificare a rezervării pentru un zbor anterior constituie un caz de refuz la îmbarcare în sensul articolului 4 din regulament, se ridică și problema dacă, inclusiv în acest caz, este aplicabil regulamentul menționat, cu alte cuvinte dacă – astfel cum impune articolul 3 alineatul (2) din regulament –, pasagerul trebuie să se prezinte pentru înregistrare la ora indicată și dacă – astfel cum impune articolul 2 litera [j] din regulament – pasagerul trebuie, în plus, să se prezinte pentru îmbarcare.

Aspectul dacă aceste cerințe ar trebui îndeplinite fără excepție, și anume, în special dacă aplicarea regulamentului presupune în mod necesar ca pasagerul să se prezinte la ora indicată pentru înregistrarea la zborul rezervat inițial, chiar dacă acest lucru nu ar fi fost efectiv posibil – precum în situația de față, a unei modificări a rezervării comunicate în timp util și a efectuării zborului alternativ anterior celui rezervat –, nu a fost soluționat încă în mod clar de Curte până în prezent, în special nici în Hotărârea Curții din 30 aprilie 2020 (cauza C-191/19). Această hotărâre se întemeiază, de asemenea, pe o situație în care pasagerului i-a fost atribuit un loc pentru un alt zbor, împotriva voinței sale. Curtea a reproșat că din decizia de trimitere nu ar reieși că reclamanta din litigiul respectiv s-a prezentat efectiv la înregistrare în intervalul de timp prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din regulament. Chiar dacă de aici s-ar putea deduce că, potrivit Curții, chiar și în cazul refuzului anticipat la îmbarcare, pasagerul trebuie să se prezinte pentru înregistrare, nu se poate exclude ca această cerință să fie menținută de Curte doar atunci când – spre deosebire de situația din speță – pasagerul decide să nu efectueze zborul alternativ pentru care i s-a atribuit un loc și, în schimb, să solicite în continuare transportul pe zborul rezervat inițial. Pe de altă parte, problema dacă pasagerul trebuie să se prezinte pentru îmbarcare chiar dacă – precum în speță – acesta efectuează zborul alternativ pentru care i s-a atribuit un loc, este lăsată deschisă de Hotărârea Curții din 30 aprilie 2020 (cauza C-191/19). **[OR 6]**

În cazul unui așa-numit refuz la îmbarcare anticipat, și anume al unei modificări a rezervării comunicate cu mai multe zile înaintea zborului prevăzut, cerințele articolului 3 alineatul (2) și ale articolului 2 litera [j] din regulament ar putea să nu fie respectate. Potrivit jurisprudenței BGH [Curtea Federală de Justiție], [*omissis*] Regulamentul privind drepturile pasagerilor ar trebui să fie interpretat teleologic în sensul că, în cazul unui așa-numit refuz la îmbarcare anticipat, pasagerului nu i s-ar putea impune să se prezinte totuși pentru înregistrare sau îmbarcare. Ținând seama de nivelul ridicat de protecție urmărit de Regulamentul privind drepturile pasagerilor, nu ar fi echitabil să se impună pasagerului să se deplaseze la aeroport

și să solicite transportul dacă se stabilește încă de la început că îi va fi refuzată îmbarcarea. Aceasta ar constitui o formalitate lipsită de sens. În plus, ar fi contrar bunei-credințe ca un operator de transport aerian să aibă posibilitatea de a zădărnici condițiile pentru un drept la compensație ca urmare a refuzului la îmbarcare, prin refuzarea înregistrării pasagerului sau a accesului acestuia la îmbarcare. În consecință, în cazul unui așa-numit refuz la îmbarcare anticipat, un drept la compensație nu ar putea fi condiționat de prezentarea pasagerului pentru înregistrare.

[*omissis*]

DOCUMENT DE LUCRU